

BELOKRANJEC

Izhaja 1. in 15. vsakega mesca. — Naročnina za celo leto znaša K 1.50.

Glasilo belokranjskih kmetov.

Vse pošiljatve prosimo na naslov „Belokranjec“ Gradac, Bela Krajina.

Geslo: Na delo za staro pravdo.

I. letnik.

Ljubljana, dne 1. grudna 1908.

Štev. 18.

Cesarjev jubilej.

2. t. m. je preteklo 60 let, kar je stopil na avstrijski prestol sedanji sivolasi vladar z besedami „Z bogom mladost.“ Ker bodo šole uradi in časopisi tako dosti podatkov podali za to priliko, bi bilo odveč to ponavljati.

Čestitati pa Francu Jožefu I. k 60 letnici z ozirom na trpljenje, kar ga je vsega že imel prestati kot človek, se skoro ne upamo; čestitati mu je pač k izrednim zmognostim, k trdnemu, neupogljivemu značaju, s katerim je prenesel vse te udarce. A vkljub vsemu temu je vstrajal na javnem, tako odgovornem mestu.

Največje čestitke mu more podati slovenski kmet s posnemanjem te izredne žilavosti in krepkosti, s posnemanjem gesla njegovega: Viribus unitis, in vpoštevanjem izreka njegovega prerano umrlega Rudolfa: **Najdragocejši material v državi je človek.** Le disharmonijo v te čestitke bi moglo prinesiti pretresanje, v koliko so tekom časa njegovi sluge, visoki birokratje ravnali po in proti tem besedam.

Zato glejmo, da cesarjevim besedam pripomoremo do veljave s tem, da sivolasemu vladarju čestitamo dejanski s tem, da bomo klicali in izvajali po celi slovenski domovini:

Kmetje, viribus unitis, z združenimi močmi.

Viribus unitis ali poglavje o slogi tovarne in kmetije.

Na Kranjskem stojimo pod vplivom 20. septembra v znamenju sloge. Klerikalci in liberalci v Ljubljani se približujejo in iščejo skupnih ciljev ter skupnih potov do njih.

Za dosego vspeha je važno, da se ostane v okvirju možnosti, to je, da se bo sloga

tikalala onih točk, kjer nobena skupina ne bo žrtvovala nobenega bistvenega dela onih načel, ki tvorijo strankarsko razliko. To je mogoče na polju, kjer ima čim večje število Slovencev vsaj približno enake težnje in interese. To bo vsekakor polje najmanjše mobilnosti, polje gmotnih interesov. Čim bolj se oddaljimo od realnosti, tem večja možnost razlik je; vrhunec teh možnosti je pač versko polje. To pa posebno zato, ker se gre na eni strani za stranko, ki je po svojih nazorih in somišljenikih kompaktna, nastala pod vplivom tisočletne cerkvene organizacije s popolnoma jasno določenimi dogmami. Na drugi strani je zopet skupina tzv. naprednjakov, ki ne pomeni nič enotnega, ker se z malo izjemo socijalnih demokratov za sedaj šteje mednje vse, kar ni pristaš klerikalne stranke. Gre se torej na tej strani za skupino, ki ima v sebi vse zarodke nadaljne diferenciacije, in ki pomeni baš vsled te možnosti razvitka za nas v kulturnem oziru napredek.

Podlago pogajanj morejo tvoriti torej le ona vprašanja narod.-gospodarskega značaja, ki so obema tako različnima grčama skupna. Vsa ostala vprašanja, n. pr. napisov, uradovanja, kolonizacije so nadaljevanje narodno-gospodarskega razvitka, ker imajo v njegovem ugodnem izvajanju gmotni predpogoj za svoj stalni in sestavni napredek.

Če govorimo o velikem pomenu skoro neobhodni potrebi sprave, ki mora temeljiti na nar.-gospodarskem polju, nehote mislimo, da se gre tu prvokrat v življenju slovenskega naroda za delo v večjem merilu. Kakor hitro je pa govor o tem, se gre za delo v večjih časovnih razdaljah, torej ne za politiko iz rok v usta. Gre se za širše in trdnejše podlage in za obširnejšo vsebino, kot dosedaj. Naše delo mora težiti za trajnejšo veljavo. To pa dosežemo pač s tem, da ne bomo vpoštevali in vporabljali tega, kar vidimo, da se pri drugih narodih že preživlja.

Da bomo mogli sklepati, kakšne bodo naše večje naloge v prihodnji daljši dobi, moramo dobiti pregled stanja onih držav, oziroma narodov, kjer so že bolj dozorele tiste razmere, ki so pri nas še v kaleh.

Pri tem pregledovanju vidimo, da so najmočnejše države industrijalne države. Te bomo vpoštevali zato, ker je dosega moči tudi za naše narod.-gospodarsko delo končni smoter.

V teh državah pa vidimo predvsem, da propada kmetija v razmerju, kot napreduje veleobrt, kar mora naš kmetijski narod najbolj zanimati. Obenem vidimo z napredovanjem kapitalizma in industrijalizma sorazmerno širjenje splošne revščine.

Nekaj izgledov.

Znana je gospodarska kriza severo-ameriških Zed. držav, predstaviteljica novega sveta in domovina milijarderjev. Po sodbi tamošnjih praktikov bo vsled te krize nastalo pomanjkanje denarja, torej i dela, zaslužka in prodaje izdelkov, še celo desetletje. Zato so se vrgli ameriški tovarnarji s svojimi preobilnimi izdelki na razne, tudi evropske trge, ki jih nameravajo preplaviti s cenimi izdelki, samo da jih spravijo v denar. Posledice? Povečanje krize, ker bodo cene tovarniškimi izdelkom po Angleškem, Nemškem itd. preveč padle, da propadejo tovarne, ki bodo metale delavce na cesto. Unitev States Steel Comp. je n. pr. prevzela dobavo 1 milj. q železa po 10 dolarjev za tono ceneje, kot ga je dobil dosedaj navaden konsument v Ameriki. Kdor bi za to ceno železo od nas tja uvažal, bi pri navadni ceni še vedno profitiral, ker znaša carina na 1 tono le 6.72 dolarjev.

Angleška je vzor industrijalne države in v tem oziru največja na celem svetu. Ta dežela nam more podati vzgled posledic enostranskega nar.-gospodarskega razvitka. — V mestu Glasgowu je bilo koncem kimovca 14% organiziranih delavcev brez

Tudi Vi

ste med tistimi, mogoče, ki še niso poslali naročnine za leto 1908. Leto se bliža koncu, bodite tako prijazni in pošljite po nakaznici K 1.50 na naslov Belokranjec, Gradac, Bela Krajina.

dela, to je 20.000 rodbinskih očetov, ali 80.000 članov delavskih družin je bilo brez zaslužka. — V pristaniškem mestu Liverpoolu je bilo $\frac{1}{4}$ delavcev v ladjedelnih, $\frac{1}{2}$ ki popravljajo ladje in 8000, ki delajo na dokih, brez dela. — V glavnem angleškem mestu Londonu jih je brez zaslužka 150.000.

Po ministrski statistiki je na Angleškem 10% izučeni delavcev, torej vsak deseti brez dela. Ker je izučeni delavcev tam okrog 5 milijonov, jih je na ulici 500.000, pol milijona, kot je ljudi na celem Kranjskem. Po računih delavskih strokovnih društev je med neizučeni delavci brez zaslužka 1 milijon 500.000, ki žive 3.500.000 ljudi.

V vzoru industrijalnih držav, v najbogatejši državi na svetu, umira počasi od lakote 5.000.000 ljudi.

Kako je pa na Angleškem s kmetijo? Samo četrť ljudi je tam na kmetih. Ker so bili poljski delavci radi tovarniških plač predragi, so kmetje spremenili svoja polja v pašnike. Zato Angleška pridelala doma le $\frac{1}{8}$ pšenice, kar jo potrebuje doma. Če bi druge države z vojnimi ladjami zaprle dovoz žita, bi Angleži v kljub vsem svojim milijonom in tovarnam lakote pomrli.

Posledica teh razmer je sledeča razdelitev narodnega premoženja, kot sporoča „Reformers's Year Book“: od 275 tisoč milijonov premoženja ima $\frac{1}{8}$ prebivalcev, t. j. 5 milijonov od 43 milijonov vseh, 117.030 oseb (z družinami 600.000) ima v rokah 148 milijard, ali 1:39% prebivalstva ima 53:78% vsega angleškega premoženja. Ostalih 98:61% prebivalcev ima 46:22% premoženja z drugimi besedami $\frac{1}{70}$ prebivalcev ima mnogo več, kot $\frac{1}{2}$.

Nemška je najbolj industrijalna država na evropski celini. Tudi tam gre propad kmetije in splošno obožanje roko v roki z naraščanjem bogatstva in tovarnen. Razmerje ljudi, ki so iskali službe, ki so bili torej brez zaslužka je bilo 1905 : 100, t. j. za vsako izpraznjeno mesto se je potegovalo 19 možkih. Pri ženskih je tudi ponudba žensk brez dela

presejala 10krat število služb, ki so se oddajale, t. j. za vsakih 100 izpraznjenih služb se je oglašilo 935 ženskih.

Češka je najbolj industrijalna in najbolj bogata dežela v Avstriji. V tem razmerju trpi kmetija; kot dr. Vražany sporoča, so kmetje na Češkem v 5 letih 1898—1902 morali napraviti vknjiženih dolgov povprečno po 160.886.000 K na leto, od 1903—1905 pa po 164.526.000 K na leto. L. 1828—1905 je prišlo na kmetijo, če odštejem izbrisane dolgove, po 54.320.400 K novih vknjiženih dolgov na leto. V desetih letih bo to znašalo čez $\frac{1}{2}$ milijarde novega dolga. Ljudstvo beži v tovarne, kmetija leze v dolg. In kaj čaka kmete-delavce v tovarni? Vkljub vsemu bogatstvu je danes 30.000 otrok teh Čehov, odtrganih od zemlje, ki morajo hoditi v nemške šole, tako da se je moral dogoditi škandal, da baš te dni vsi ti češki otroci delajo šolsko stavko.

Ob enem pa moramo pribiti dejstvo, da so si te skoro na robu gospodarskega poloma stoječe države in narodi podjarmili vse narode celega sveta, ki stoji še na stališču primitivnega zemljedeljstva (kmetovanja, lova ribarjenja itd.).

Kakšno navodilo moremo dobiti iz pregleda, kako so se razvile gospodarske razmere pri bolj „naprednih“ narodih?

Pred vsem mora vsakdo pritrditi, kdor zna še količkaj zdravo misliti, da taki vspehi evropskega narodnega gospodarstva ne morejo in ne smejo postati ideal naših najširših slojev, našega ljudstva. Amerikanske milijarde so lahko ideal posameznikov, toda če govorimo o narodnem gospodarstvu, se gre za vse ljudstvo, ne pa za par posameznikov.

(Dalje prih.)

Kulturni glad na kmetih.

Eden glavnih vzrokov, da so se bali ljudje iti živeti na kmete, je bil tudi, da ni na kmetih dosti „zabave“, t. j. duševnega

užitka. Duševno hrano (knjige, godbo, umetnine, predavanja itd.) človek ravno tako potrebuje, kot telesno hrano. Človek, ki ne bere knjig in časopisov, ki ne pozna resnih pogovorov, ki ne sliši predavanj itd. trpi pomanjkanje duševne hrane, trpi kulturni glad. Do sedaj se je vse to našlo le v mestih, zato je vsakdo rad šel v mesto, kjer „so koncerti,“ gledališča, primerna družba. Počasi se tudi to spreminja. Ljudje so spoznali, da vse pridobitve umetnosti, vede in tehnike nič ne zaležejo, če so širokim slojem nepristopne. Začela so se snovati izobraževalna društva in ljudska vseučilišča. Omogočiti imajo pristop do duševnega življenja tudi takoimenovanim navadnim ljudem. Spoznala je gospoda, da so ti navsezadnje ljudje, in tudi potrebujejo in razumejo kaj več, kot gmotne zadeve.

Na Slovenskem so se pojavili šele prvi začetki tega gibanja. Vendar je pa stvar dozorela tako daleč, da se bo začelo izdajati list, ki se bo pečal samo s temi vprašanji. Uprava lista „Ljudska prosveta“ (Ljubljana, Vegove ulice št. 2.) priobčuje ravnokar sledeči poziv:

V najkrajšem času prične izhajati v Ljubljani nov list, mesečnik, ki bo izpolnil veliko vrzel na polju našega strokovnega informacijskega in organizacijskega časopisja. V prejšnjih časih je bila znanost le last višjih krogov, dandanes pa, ko živimo v času splošne demokratizacije, odprla so se ljudstvu tudi vrata v hram prosvete in kulture. Znanost se popularizira. Izobrazbo, prosveto med ljudstvo, je danes klic vseh kulturnih narodov. Že povsod se je ta klic praktično izvedel. Tudi pri nas na Slovenskem smo nekaj začeli v tem oziru. Lepi so že uspehi, da, tako lepi, da je treba misliti na organizirano, smiselno ljudsko-izobraževalno delo. Ljudskih knjižnic je premalo in še te so nekatere pomanjkljivo urejene. Predavanja se premalo goje, izobraževalna društva in čitalnice se morajo preurediti, da bodo izpolnjevala svoj namen. Kje so

Podlistek.

Kdo umeje?

Po gorah otožno
se plazi megla,
kakor bočne misli
bolnega srca.
Listje vene, vene
in odpada z vej.....
sapica ledena,
sapica strupena
tira ga naprej.....
Kdo umeje, kdo umeje
listje, kadar pada z veje? —

Tihozor.

Noč.

Noč. — Narava spava,
le po nebu dan bedi —
tiho diha gozd in dalja,
san objema vse doli.

Moja duša zdvaja
dneva luči si želi.
Ej ti sova, ptič mrtvaški,
ti ne znaniš solnčnih dni. —

Tihozor.

Jesen.

Jesen, poljub tvoj je hladan,
tvoj dih strupen
in vsa narava polna ran
od tvojih dihov je jesen.

Vse, kar rodila je pomlad
vse je proč, je vsemu kraj,
Ljubav ti mlada, polna nad,
vsaj ti, vsaj ti ne mri sedaj!

Tihozor.

Maršalska palica v telečnaku.

Bile so vojaške vaje in jeden polkov je zasel goščavo pred k..... vasjo. Njej na desno razprostiral se je mal holmec, na katerem je rastle nekoliko smrek.

„Gospod narednik!“ oglasi se korporal,

ki je bil na skrajnem desnem krilu. „Bi le ne bilo prav dobro, ako bi se zasel oni le griček na desni?“

„Kaj bodete neki vi svetovali siromak! Brigajte se rajši za svoj voj!“ Oddaljil se je narednik ter bližal se lajtnantu.

„Gospod lajtnant!“ dejal je skrivnostno. „A bi ne bilo umestno zasesti oni le griček?“

„Kaj brbljate, brigajte se za svoj voj!“ Stopil je lajtnant k nadlajtnantu ter mu šepnil v uho: „Dobro bi bilo, ko bi zaseli tale grič.“

„Čemu?“

Bližal se je nadlajtnant stotniku.

„Gospod stotnik, ta holm bi se moral zasesti!“

„Zakaj neki?“

„Gospod major“, je dejal stotnik tihim glasom:

„Tam-le oni grič ni zaseden in prav umestno bi bilo — — — — —“

„Kaj me bodeti Vi poučevali!“ Sunil je major vrancu ostroge v trebuh ter zdirjal proti podpolkovniku.

drugod tako vzorno urejena ljudska vseučilišča?

Novi list bo vse to ljudsko-izobraževalno delo v drugih narodih zasledoval in prinašal natančna poročila. Prinašal bo tudi natančna poročila in statistike o našem ljudsko-izobraževalnem delu. Služil bo tedaj knjižničarjem, predavateljem, snovateljem in voditeljem izobraževalnih društev in čitalnic in sploh vsem onim, ki se za ljudsko-izobraževalno delo zanimajo in so na tem polju delavni.

List se bo pričel izdajati le, če se oglasi toliko naročnikov, kolikor jih je za vzdrževanje lista potrebno.

Bodimo kavalirji!*)

Na naslov narodno-napredne stranke.

Slovenci živimo v burnih, a resnih časih. Ravno dva meseca bo minulo jutri, odkar je mati zemlja sprejela v svoje osrčje dve po nedolžnem ubiti žrtvi;

† Lundra in Adamiča.

Mi, ki smo videli impozantni izprevod, kakršnega doslej ni in najbrž ne bo zaznamovala slovenska kronika, smo stali ob odprtem grobu narodnih mučencov pri Sv. Križu pod vtisom v srce segajočih in bodrečih govorov . . .

Ljudstvo jo plakalo, ko je govoril ljubljanski župan Ivan Hribar. Historični moment njegovega govora je bil, ko je povedal, da ni daleč čudež, ki ga tvori Lundrova in Adamičeva po nedolžnem prelita kri: čudež bratovskega objema slovenskih političnih strank. Srce se nam je takrat krčilo, obljubljali smo in — prisegali . . .

Hribarjeve želje so se deloma že izpolnile. Summa summarum: rezultat prošlih dveh mesecev pokazuje, da je g. župan, ki je obenem državni poslanec in načelnik izvrše-

*) Uvodni članek »Gorenjca« št. 47 z dne 21. novembra 1908.

„Ti!“ oni grič ni zaseden. Le poglej, kako lahko nas sovražnik preseneti!“

„Ne brigaj se za to!“

Major se je vrnil, a podpolkovnik je odjezdil k polkovniku.

„Gospod polkovnik, uprav potrebno bi bilo, da bi jedno kompanijo odredili na oni le grič.“

„Dragi moj! Na to sem že mislil davno. Zahvaljujem se Vam za vaš svet,“ rekel je ironično.

A še le, ko je podpolkovnik obrnil konja, pozval je polkovnik adjutanta, ki je pušil v senci cigareto.

„Gospod adjutant, 5. kompanija naj brzo zasede oni le holm.“

Vaja je bila pri kraju.

Častniki so se zbirali okolu generala, in ta je modrim obrazom kritikoval vajo.

„Zadovoljen sem z dispozicijo in z zasedanjem. Le to, gospoda moja, je velika napaka, da je gospod polkovnik sam moral misliti na to, da se zasede oni le grič — —“

valnega odbora naše narodno-napredne stranke na Kranjskem, izrekši zgoraj imenovane krlate besede, zadel pravec, ki globoko sega v slovensko srce in mozeg. Dokaz: dogodki zadnjih dni . . .

Ampak eno je, kar treba povedati na ves glas. — Podala se je rodoljubna roka političnemu klerikalnemu nasprotniku, po krvi Slovencu, a podala se doslej ni brezpravnemu slovenskemu proletarcu, organiziranemu delavcu, ki je združen v jugoslovanski socialno-demokratski stranki. Ali niso ti slovenski delavci tudi kri naše krvi, naši pravi slovenski bratje? Ali nismo videli organiziranega slovenskega delavca stopati pred krsto † Lundra in Adamiča — več nemških listov je pisalo, da je bilo teh naših bratov čez 2000 po številu? Ali ni njih voditelj povdarjal ob odprti gomili, da slovenski proletarci dokumentirajo s svojo navzočnostjo solidarnost s slovenskim ljudstvom?

Kaj hočemo več? Zatajiti ob teh resnih časih teh svojih bratov ne moremo. Korakali so z nami, pridružili so se nam, sicer oficijelno nepovabljeni, a čutili so se sinove do dna duše užaljenega slovenskega naroda. Mi si razlagamo, da drugače sploh ni bilo mogoče. Utajiti jih ne moremo in ne — smemo. So pač del našega slovenskega telesa.

* * *

Obračamo se na zgorajšnjo adresu. Ondi je razvidno, na koga apeliramo.

Bodimo kratki. Pred durmi so dopolnilne deželnozborske volitve na Kranjskem. Mi, ki smo pristaši narodno-napredne stranke, nočemo v teh resnih časih nobenega strankarskega boja, ker dosedaj še nismo dobili nikakega zadoščenja za 20. september.

Slovenska ljudska stranka je postavila oficijelno že po vseh krajih na deželi svoje kandidate. A kake? V vseh desetih okrajih niti enega delavca, ona je postavila duhovnike, profesorja, zdravnika i. t. d. Razvidno je iz tega, da ona ne umeje, oziroma noče umeti duha časa, dasiravno veljaj splošna kurija — doslej brezpravnim t. j. delavcem.

Deset mandatov na deželi, enega v Ljubljani. Enajsti mandat v splošni kuriji — pravijo — pa je last naše narodno-napredne stranke. Priznavamo gigantično požrtvovalnost narodno-napredne stranke v današnjih zgodovinskih dneh. Tudi upoštevamo da pri njenem gospodarskem organiziranju ni utegnila intenzivneje zanimati se za bližajoče dopolnilne deželnozborske volitve. Čast ji, če vodi boj za gospodarsko osamosvoje s tako energijo.

* * *

Bodimo kavalirji! Ker ne maramo letos nobenega boja s klerikalci, ne imejmo ga še s slovenskimi socijanimi demokrati. Podali smo že roko sicer močnejšemu političnemu nasprotniku, sezimo v roke še parlamentarno dosedaj nezastopanemu, to je jugoslovanski socijalni demokraciji. Sicer pa je narodno-napredna stranka še specijelno dolžna revanžirati se tej stranki za idrijski

mandat i. t. d. i. t. d. Usluga za uslugo. Denimo roko na srce in recimo: srajca nam je bližja kot suknja. Če je narodno-napredna stranka že pred letom ponujala socijalistom dva mandata v občinski svet ljubljanski, v očigled da ima narodno-napredna stranka v svojem programu splošno in enako volilno pravico, katere pa žalibog za deželni zbor nismo dosegli in s tem izključili od deželnega zakonodajstva okrog 8000 organiziranih delavcev, se predlaga, da se mandat v splošni kuriji v Ljubljani ponudi slovenskim delavcem, t. j. soc. dem. stranki.

Izvršil bi se na tak način v slovenski zgodovini velevažen čin, kateremu ni primere nikjer. Narodna-napredna stranka na Kranjskem bi si s tem korakom stekla nesmrtnih zaslug.

Kavalir sem in kavalir hočem biti!

Mi pa končamo z besedami Ilije Guteša:

»Daj o mili bože,
da se svi Slaveni slože.«

(Opomba uredništva: Priobčujemo te vrstice in jih podpišemo, da zadostimo čutilom celokupnega slovenskega naroda. Upamo, da bi bile v njegov neprecenljiv blagobit, obenem pa v trajen spomin na 20. september 1908.)

Doma in na tujem.

Starostno in invalidno zavarovanje Izdelan je že predlog za državni zbor, da sklene zakon o starostnem in invalidnem delavskem zavarovanju in vseh onih samostojnih oseb, ki imajo nad 2400 K letnih dohodkov. Namen tega zakona je, da bi vsak človek, kadar doseže neko starost, ali pa če bi postal vsled nesreče nesposoben za delo, da bi dobival redno podporo oziroma pokojnino. Zato bi moral pred plačevati gotove prispevke, kot se n. pr. plačujejo pri zavarovanju proti ognju, samo da bi v tem slučaju vse imela v rokah država. Kadar bo stvar v zbornici končno urejena in sprejeta kot zakon, bomo poročali o tem važnem zakonu obširnejše.

Na Srbskem in v Črni gori so še vedno nemiri zaradi tega, ker se je naša država polastila Bosne in Hercegovine. Turki so na Avstrijce jezni. Po celem Turškem bojkotirajo našo trgovino; ne marajo kupovati izdelkov avstrijskih tovarn, avstrijski parniki ne smejo v pristanišča nakladati in izkladati blaga. Srbija, Turčija in Črnagora se zvežejo za slučaj vojne. Srbski prestolonaslednik je bil na Ruskem, kjer se mu je dalo zagotovilo, da Rusija in Anglija jamčita Črnigori in Srbiji, da ostaneta nedotakljivi, t. j. če bi jih Avstrija premagala, bi jim vseeno ne smela vzeti nič zemlje. Potemtakem bi še v slučaju zmage naša država ne mogla upati na drug uspeh, kot na velikanske stroške za vojno. Avstrija ima edinega zaveznika še v Nemčiji, in še ta ni dosti vreden, ker ni danes bolj neprisiljene države, kot je Nemška. Vojna nevarnost je torej vedno večja. Samo vsakdo se boji začeti, ker bi se iz balkanskih homatij utegnila razviti velika evropska vojna.

Velikanski pretepi so bili na Dunaju pred vseučiliščem med nemškimi in židovskimi visokošolci, takozvanimi burši. Enih je bilo okrog 1000, drugih 500. Pretepali so se po vseh pravih surovosti in podivjanosti tako navdušeno in temeljito, da so podrli zidano ograjo pred vhodom, da jih je bilo mnogo ranjenih in da je bil prostor po „dokončanem delu“ ves pokrit s kapicami, kravatami, zlomljenimi palicami. Ti gospodiči so poznejši profesorji, doktorji itd. Namesto, da bi študirali, uganjajo take stvari, za kakoršne dajo slavni uradi kmetiskim fantom pogrniti mizo v „špekamri“ in jim postrežejo z ričetom. Namesto, da bi študirali, se pa pretepajo in zapravljajo denar svojih očetov na ljudske stroške.

Za predsednika Zedinjenih severoameriških držav je bil izbran Taft. Njegova izvolitev pomeni, da se bodo države podale na pot oboroževanja, torej vojaških bremen. Amerikanci so se obogatili, zemlja se je napolnila s tovarnami, hočejo toraj osvajati svet in iskati trge za svoje izdelke. Zato bo pod novim predsednikom država začela počasi posegati v svetovne dogodke.

Ministerska kriza. Zaradi narodnostnih nemirov na Češkem sta podala ostavko oba češka ministra. Ker se spor ni dal poravnati in Čehi nikakor niso hoteli ostati v vladi, so podali vsi avstrijski ministri s svojim predsednikom baronom Bekom vred demisijo, t. j. vsi so odstopili. Kateri ljudje pridejo na izpraznjene sedeže, se še ne ve. Z ozirom na to krizo glej uvodni članek.

Po cesarjevi želji so sklenile mnoge občine, naj se mesto stroškov za razne jubilejne slavnosti daruje dotične zneske v dobrodelne namene. To bo pač najboljši jubilej.

Pojdite se solit z Vašo kulturo, tako pač lahko zakliče vsak slovenski kmet nemški gospodi. Na dunajskem vseučilišču so bili 23. p. m. zopet novi pretepi, take vrste, da je pač treba vprašati, kam pridemo, če pojde tako naprej. 150 laških visokošolcev je demonstriralo za laško vseučilišče. Laški pravniški oddelek v Inostu na Tirolskem so namreč pred 4 leti Nemci v pravem pomenu besede razdejali in razbili. Ker sedaj Lah nima niti tega oddelka, so šli demonstrirati in zahtevati svojo visoko šolo. Napadlo jih je 4—5 krat toliko nemških dijakov in vnel se je tak pretep, da so se začeli streljati z revolverji in so bili 4 dijaki težko, 30 pa lahko ranjenih. Iz teh pretepačev pridejo pozneje doktorji, profesorji itd., ki zmerjajo našega kmeta: vindišarski tepec. Ljudje, ki nimajo v glavi družega kot alkohol, menijo, da je dosti, če imajo kaj v peti. Vseučilišče se vzdržuje seve z davki, ki jih plačuje ljudstvo. Nemški visokošolski pretepači so večinoma sinovi dobro plačanih nemških uradnikov ali pa nemških trgovcev in tovarnarjev, katerim dela bogastvo slovanski delavec in odjemalec. Zato kupujte, kmetje, vse svoje potreščine le od slovenskih trgovcev in obrtnikov.

Kmetje

iz Doblíč, Talčjega vrha in Talčje gore poslužujte se svoje zadruga v Doblíčah. Tamošnja kmetška hranilnica in posojilnica prejema hranilne vloge počenši od 1 K od vsakogar, in jih obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$. Posojila daje proti 6% obrestim na poroštvo. Posojilo je pri kmečki zadrugi mnogo cenejše, kot drugod, ker odpadejo vsi ostali stroški (za pisarije itd.) samo kolek se plača, toda je znatno nižji kot sicer. Do 150 K posojila znaša n. pr. samo 10 vin. Za 1000 K, samo 80 vin., sicer 7 kron. Prvi uradni dan bo prvo nedeljo mesca decembra. Kdor rabi posojilo, naj se obrne na zadrugo med tem časom, da se bo moglo vse urediti in se mu na prvi uradni dan izplačati posojilo. Posojilnica naroči za svoje člane skupno umetna gnojila in modro galico. „Kmet s kmetom“ bodi naše geslo. Kdor želi kakih pojasnil glede zadruga, naj se obrne na knjigovodjo in blagajnika gosp. šolskega vodjo I. Lokarja v Doblíčah.

Iz Bele Krajine.

Od uredništva in upravnistva. Prosimo vse, ki so celo leto prejeli list, pa doslej še niso poslali malenkostne svote 1:50 K naročnine, naj to store čim prej, ker se bliža konec leta in čas poravnati račune v tiskarni itd. Ker se vsled spremembe v uredništvu preseli uredništvo in upravnistvo Belokranjca z novim letom v Ljubljano in z ozirom na mogoče spremembe cene in oblike, naj se s pošiljanjem naročnine za l. 1909 počaka do tozadavnega obvestila v listu. Naslov za vse denarne pošiljatve je: „Belokranjec (Gradac) Belakrajina“.

Umrla je dne 16. pr. m. v Lindenbergu na Švabskem v starosti 24. let gospa Marica Loisel, rojena Jekovec, sestra gosp. Jekovca. Bila je omožena dve leti. Pred je službovala kot učiteljica v Ljubljani in Domžalah.

Umrl je v Metliki gospod Leopold Fleischman, posestnik in meščan. N. v. m. p.

Premeščen je g. okr. komisar Oto Merk iz Černomlja v Kranj.

Poroka. Dne 22. pr. m. poročil se je v Metliki g. F. Sinkovič, mesar in gostilničar v Črnolju z gospico Faniko Meznarčič iz Metlike. Bilo srečno!

Umrl je v bolnišnici Jakličev hlapec, o katerem smo poročali, da je padel pod voz in se ponesrečil.

Denar se je našel. V gostilni g. Mazelle-ta v Gradacu našlo se je nekaj denarja; kdor ga je zgubil, naj se tam oglasi.

Jubilejna slavnost v Metliki. Mestni odbor metliški priredi v praznovanje 60 letne svečanosti vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. dne 1. in 2. decembra 1908. leta jubilejno svečanost. Vspored je sledeči. V torek dne 1. decembra 1908: 1. Hiše se okrase z zastavami. 2. Mestna godba svira pred mestno hišo. 3. Ob 7. uri zvečer splošna razsvetljava mesta. 4. Mirozov z bakljado, ki jo prirede gasilci. V sredo, dne 2. decembra 1908. Dopoldne. 1. Budnica. 2. Ob 9. uri zjutraj slovesna sveta

maša. 3. Slavnostni govor pred mestno hišo. 4. Gospod župan razdeli mestnim siromakom darila. 5. Šolska slavnost: a) Deklamacija in petje. b) Slavnostni govor. c) Obdaritev ubožnih otrok od tukajšnjega sirotinskega društva z obuvalom in obleko. e) Obdaritev vse šolske mladine s podobnicami in primernimi brošurami. e) Pogostitev šolske mladine. 6.) Svečanostna seja mestnega odbora. Popoldne. Ob 1. uri je banket v „Narodni Čitalnici“, potem prosta zabava.

Cesarice Elizabete bolnica v Novem mestu začela je sprejemati bolnike s 10. novembrom, a slavnostna otvoritev se je vršila dne 19. novembra 1908. Sprejemajo se le bolne ženske in pa dečki, ki še niso dovršili 5. leta. Ker bo sklepal deželni zbor kranjski stoprav v prihodnjem zasedanju o pravici javnosti, ostane bolnica do tedaj privaten zavod. Oskrbovalnina znaša na dan za III. razred 2 K, za II. 6 K in za I. 10 K, ter se plača za jeden mesec naprej. Kdor ne plača naprej ali ne predloži vže pri sprejemu veljavnega ubožnega spričala, ne sme biti sprejet, temveč se mora odkloniti! Ako bolnik ozdravi pred pretekom enega mesca, se mu vrne ostali znesek vplačila. V ubožnem spričalu, katero mora predložiti vže pri vsprejemu vsak bolnik, ki ne more plačati sam oskrbovalnina, naj županstvo izrečno potrdi, da je bolnik v dotično občino pristojen, in nima nikakega premoženja. Vendar so pa veljavni ubožni listki le za bolnike, kateri imajo domovinsko pravico na Kranjskem, vsi drugi se odklonijo ako sami ne plačajo oskrbovalnina. Bolniki, kateri bolehajo na nalezljivih boleznih, se sedaj še ne morejo sprejemati, ker še ni dogotovljen dotični paviljon. Pripomni se, da je dospelo do sedaj 5 usmiljenih sester in da so nekateri dobrotniki iz mesta zavodu poslali znatna darila. Imena teh se priobčijo kasneje.

Iz Roden. Nemški šulferajn hoče na vsak način imeti za par Kočevarjev in več slovenskih otrok tukaj šolo; ker jim je z Gregorčičevo hišo spodletelo, vzeli so baje v najem Ranciergerčino hišo, ki pa menda ne bo za šolo sposobna. Žalostno je, da so celo nekateri Slovenci šli Nemcem na li-mance in podpisali izjavo za nemško šolo. Mislijo namreč, da jim potem ne bo treba prispevati za slovensko, ki jo napravi občina. To se dotičniki zelo motijo. Tudi če napravijo Nemci svojo šolo, bodo morali vsi občinarji brez razlike plačevati prispevke za slovensko šolo. Tistim kmetom, ki sami sebe in svoj jezik tako malo spoštujejo, še eno: Nemci pravijo, da Slovenec še kruha ne dobi, če nemški ne zna. Povemo jim, da so se Nemci v Gradcu prav pridno začeli učiti slovenski. Zakaj to? Ker so Nemci prebrisani. Slovenca pregovore, da dá svojega 6 letnega otroka v nemško šolo. Ker slovensko dete v šoli nemški ne razume, navsezadnje ne zna niti nemški, niti kaj drugega. Vsled te neizobrazbe odidejo res na Nemško po kruh — v jame. Nемец se nauči slovenski in pride k nam kot uradnik in trgovec. Kmetje, kdo ima boljši kruh: tuji uradnik ali slovenski rudar? Rudarju ga je preskrbela njegovega — nemščina,

uradniku pa — zaničevana slovenščina. Kmetje, kako dolgo se boste pustili tako farbati?

Iz Vinice. Bliža se čas, ko bode pripihal „Lukamatija“ v Belo Krajino. Z veliko nestrpnostjo ga čaka Črnomelj in Metlika, pa tudi Semič ga gotovo željno pričakuje, kakor sladkosnedni otroci sv. Miklavža. In kako ga tudi ne bi, saj je skrajni čas, da pogleda vsaj en del Bele Krajine preko plota. Kaj pa mi Vinica, Vrh in Poljane? No mi pa ostanemo kakor smo b'li vedno, še 'ratarji za plankami. Pozabljeni smo! Dohod do železnice je nam vsled slabih cest skoro nemogoč. Vinica bo še nadalje hodila v Karlovec in v Vrhovsko, Vrh in Poljane pa v Kočevje, vsi pa za to, ker imajo do teh krajev boljšo pot, čeravno nekoliko dalje. Ob svojem času je okrajni cestni odbor zidal škarpo pred Lacknerjevim hotelom, pozabil pa na klanec. Zidal je pod klancem drag most, a klanec je ostal, da se lahko še poje ona stara pesem: „Pod klančkom sva se srečala“. . . . Pa ne mislite, da dva zaljubljenca, ampak Slovenec in Kočevjar sta se prav milo pogledala. — Zidal se je monumentalni most blizu Kanižavice, a klanec spredaj in klanec zadaj je ostal še vedno hud klanec. Skrajni čas je, da se ti vsakojaki klanci že prestavijo, saj so se že pred leti zabil kolčki, in ni čudno, da se ljudje iz teh kolčkov norčujejo rekoč: Te kolčke naj bi bil merčun zabil nekemu rajši v glavo, kakor da jih je v zemljo, ker potem bi ne bili oni, ki so pozvani na klanec misliti, že zopet pozabili, da je treba naše klanec predstaviti.“ Upamo, da bode sedaj tudi Črnomelj izprevidel, da lepe škarpe in dragi podklanški prenašalci — mostovi ne pospešujejo in ne bodo pospeševali prometa, dokler se ne prestavijo smrtnonevarni klanci. Ako nam naših klancev ne prestavijo, potem nam ne preostaja drugega, nego počakati „Lukamatije“, ki ne bo vozil po zemlji, ne čez mostove in ne po klancih, ampak po svežem, azurnem, nebesnem zraku. Takrat vam bomo iz sinjih višav tudi mi zaklicali iz za plank: Na zdar!

Iz Otavca pri Črnomlju. Tukaj je padla 3 letna Ana Butala v kotel z vrelo vodo in se tako oparila, da ni upanja, da ostane pri življenju. Otrok je sedel pri zidanem odprtem kotlu, pri katerem sta imeli opravka mati in dekla. Otrok je padel vznak v kipečo vodo.

Iz Črnomlja. Tukaj je padla v jetnišnici neki Koprivec goreča petrolejska svetilka na tla in se je petrolej užgal. Nespametnica hotela je z nogami ugasiti goreči petrolej in se ji je pri tem obleka vnela. K sreči se je na svet gospe jetničarjeve povaljala v snegu in ugasila gorečo obleko. Dobila je le nekaj opeklina na rokah in nogah.

Iz Otovca. Tukaj so zopet tatovi; pokradli so nekaj jedil in 2 ure na Selih pri Zupančiču. Posestnik je ležal v isti sobi, kjer je tat gospodaril, a je precej trdno spal, ker so v hiši ravno končali ženitno pojedino in odpeljali nevesto iz hiše. Ostanki so privabili sladkosnedega tatu; privoščil si je pa tudi celo pleče in par hlebov. Letos je bilo že na mnogih krajih pokradeno, tatu

pa ni mogoče dobiti, dasi je tukaj v bližini doma, kar kaže, da je s krajevnimi razmerami dobro znan. Oni 4 fantje, ki so čuli tatu v zadnji hiši in se niso upali vanjo, pa tudi niso pokazali posebne korajže.

Sneg je pobelil v nedeljo 8. pr. m. zvečer celo Belokrajino, ki je torej dobila svojemu imenu primerno obleko letos nekoliko prezgodaj. Ljudje imajo seve še dosti pridelkov po polju; škoda je pa zlasti radi paše letos, ko tako manjka krme.

Lovi so se po belokranjskih občinah oddali letos izredno drago. Po pet, šestkrat toliko se je plačalo za lov, kot prejšnjo dobo. Občinskim blagajnam, to se ve ni na škodo.

Dva Pavla. Burka s petjem v dveh dejanjih. Spisal Zvonimir Maslé. Tiskal Dr. Hribar v Ljubljani. Cena 80 vin. — Ta lepa burka je že ob natisu v „Ježu“, vzbudila veliko zanimanja, tako, da se je že v mnogih krajih takoj sklenilo, da se jo uprizori. — Za odre na deželi je jako pripravna in se bo gotovo vsepovsod igrala. — Uprizoriteljji imajo plačati od vsake uprizoritve 2 kroni narodnega davka družbi sv. Cirila in Metoda. — Knjižice se dobe pri g. Zvonimiru Maslé v Postojni.

Prva češka splošna delniška družba za zavarovanje **na življenje** v Pragi ima svoje glavno zastopstvo za vse slovenske dežele v Trstu. Ta družba zavaruje na življenje po najnižjih cenah in po najugodnejših pogojih.

Razne vesti.

Pot do bogatstva. Pot do bogatstva je vsakemu odprt. Treba je samo znati, kako se mora po njem hoditi. Oni, kateri so ga prehodili, ne prikrivajo navadno svojih skušenj. Oni nam te skušnje izrekajo v sledečih izrekih, kateri nas gotovo pripeljejo na pravi pot. Štedenje je vir bogatstva. Anglež Cobden pravi: Svet se deli v dva dela: eni, ki hranijo, drugi, raztrošajo. Vse hiše, vsi mlini, vsi mostovi, vse ladje, vse železnice na tem svetu, vsa velika dela, katera so ustvarila civilizacijo in srečo naprednih narodov — vse to so dela onih, kateri so trčili, postali njihovi sužnji. — Jon Lubbock pravi: Samo s tem namenom štediti, da se

denar grmadi, je slabo; hraniti, da si človek varuje neodvisnost, to je modro in pravično. Štedenje je vir neodvisnosti in slobode. — Pravila štedenja. Amerikanec B. Franklin svetuje: Da ima človek zmeraj nekaj denarja v svojem žepu, se je treba tako ravnati: 1. Naj ti bodeta poštenje in delo vedno neločljiva tovariša v življenju. 2. Potroši dnevno četudi samo en krajcar manj kot znaša tvoj čisti dohodek. Ako bodeš tako delal, se bo jel prazen žep polagoma polniti, tvoji upniki te ne bodo stiskali in nesreče te ne bodo mučile. — Jon Lubbock pravi: Imej zmeraj knjižico za izdatke, zapisuj si vse izdatke in pazi na nje. Ne pravim, da je treba navesti tudi najmanjšo malenkost, toda znaj in pomni dobro vsak svoj izdatek, vse kar porabiš in kar kupiš. Človek, kateri zmeraj zna, kar ima v žepu in kateri pomni cene, po katerih kupuje, ne bo nikdar po nepotrebnem zapravil denarja. Deset zapovedi od Jeffersona. Tomaž Jefferson je bil kakor njegov veliki rojak R. Franklin posebno praktičen človek. Zapustil je kot deset zapovedi teh 10 svetov Amerikancem: 1. Ne odlagaj na jutri, kar moreš danes zvršiti. 2. Ne trati nikoli denarja, dokler ga nisi zaslužil. 3. Ne kupuj nikoli ničesar nepotrebnega z izgovorom, da je poceni. 4. Ne pritožuj se nikoli, da nisi dovolj jedel. 5. Delo, katero ljubiš, te ne bo nikoli utrudilo. 6. Ne zahtevaj od drugega, da ti izvrši delo, katero lahko sam zgotoviš. 7. Domišljavost in oholost je hujša kot glad in žeja. 8. Začni vsako stvar od začetka. 9. Čuvaj se skrbi in žalosti, katero si samo domišljuješ, a katere v resnici ni. Štej do deset poprej, kakor hočeš kaj povedati, kadar si nezadovoljen, a šteje do stotine prej, ko hočeš kaj izgovoriti, kadar si jezen in razjarjen. — Sveti Carnegjevi. Delaj brez počitka, a štedi od prvega koraka. Pregleduj svoje knjige in napravi vsak dan bilanco. Delaj hitro in odločno. Zmeraj moraš znati kar hočeš.

Vsem znancem širom Bele Krajine kličem odhajajoč

Na zdar!

C. J.

Tužnim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest o smrti naše preljubljene matere, svakinje in gospe

Marice Loisel roj. Jekovec,

uradnikove soproge,

ki je po kratki bolezni v 24. letu starosti preminula dne 16. pr. m.

Lindenberg, Švabsko-Gradac, Bela Krajina.

Žalujoča obitelj.

Zahvala.

Ganjeni presrčnega sočutja ob smrti naše nepozabne

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo za vse izraze sožalja.

Lindenberg, Švabsko-Gradac, Bela Krajina.

Žalujoči ostali.

MALI OGLASI

za tristočno petit-vrsto 15 v,
za plačujoče naročnike lista
10 vin.

Oglasi.

Za vsebino oglasov uredništvo ne prevzema nikake odgovornosti.

MALI OGLASI

za tristočno petit-vrsto 15 v,
za plačujoče naročnike lista
10 vin.

Dr. ED. VOLČIČ v Novem mestu (Kranjsko),

Je uredil ter dobivajo se pri njem in pri vseh knjigotržcih naslednje pravne knjige:

- 1. Civilnopravni zakoni** (IV. zv. Pravnikove zbirke) z obširnimi slovenskim in hrvaškim stvarnim kazalom, obsegajoči XII. in 909 strani. 1906. V platno vez. knjiga K 8.—
- 2. Odvetniška tarifa;** določila o rabi hrvaškega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine, s stvarnim kazalom, (20 tabel. 1906.) Broširano K 1-80
- 3. Zakoni o javnih knjigah,** zemljiških itd. (V. zv. Pravnikove zbirke) z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvaškem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošelj in vpisov. 1908. Knjiga v 2 delih, skup 618 strani. Mehko vezana knjiga K 5-60 popolno v platno vezana K 6-—

Ponatisi iz knjige pod točko 3.:

- 4. Vzgladi predlogov, sklepov in vpisov** za zemljiško knjigo; dotična kolkovna in vpisna . Broš. 1 K
 - 5. Kolkovna in vpisna** pri zemljiški knjigi. Tabela na močnem papirju, obesek za na steno 60 h.
- Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“:**
- Zvezek I. **Zakon o dovoljevanju poti za silo,** s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano K —40
- Zvezek II. in III. **Predpisi o železniških in rudniških knjigah.** 1908. Cena mehko vezani knjižici. K 80-—.

Zvezek IV. in V. **Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev.** 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjiga K —80

Zvezek VI.—X. **Predpisi o razdelbi in uredbi ter o zlozbi zemljišč.** 1908. Mehko vezano K 2-—

Pripravlja se: Zvezek XI. in XII. **Predpisi o poljski okvari.** 1908. Mehko vezano K —80

Ako ni dogovorjeno drugače, se pošiljajo knjige s pošto proti poštnemu povzetju, tako, da se k navedenim cenam priračunijo le resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vin., poštnine v gotovini ali poštinih znamkah.

Zanesljivo najboljše **slamoreznice, reporeznice,** kakor vse druge poljedelske stroje, pluge in brane, **gnojnične sesalke** v najboljši kakovosti, nepremočljive **vozne plahte,** in take **za komate, zajamčena umetna gnojila** itd.

dobite pri

narodni tvrdki „Merkur“ P. Majdič,
trgovina z železnino v Celju, Štajersko.

— Ceniki, pojasnila in navodila z obratno pošto zastonj. —

Kmečke hranilnice in posojilnice v Beli Krajini.

Hranilne vloge sprejemajo od vsakogar. Posojila dajejo le svojim članom.

Slovenski denar v slovenske zavode!

Kdor želi svoj denar iz nemškega zavoda (kočevske mestne hranilnice ali ljubljanske kranjske) dvigniti in vložiti v domač zavod, zadostuje, če izroči ali pošlje po pošti priporočeno (rekomandirano) slovenskemu zavodu dotično hranilno knjižico. Ta mu takoj da drugo hranilno knjižico, glasečo se na ravno toliko, kot je v prvi knjižici vpisano. Denar pa pri tujem zavodu vzdigne slovenska hranilnica sama.

Ne nadlegujmo Nemcev z našim denarjem. Pravijo nam, da smo »Vindiše Hundek«. Ne žalimo teh gospodov s svojim denarjem, da jim ne bo treba imeti opravka s »slovenskimi psi«.

Slovenec k Slovincu!

Dobliče Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila na poroštvo po 6% .

Člani morejo biti le prebivalci občin **Dobliče, Talčji vrh** in **Tančja gora**.

Uradne ure vsako 1. in 3. nedeljo od 1.—3. ure popoldne.

Gradac Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila na poroštvo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občin **Gradac, Griblje, Podzemelj** in **Vinji Vrh**.

Uradne ure vsako 1. in 3. nedeljo od 2.—4. ure popoldne.

Preloka Člani morejo biti le prebivalci župnije **Preloka** ter občin **Adlešiče** in **Tribučje**.

Obrestna mera vlog in posojil ter uradne ure se razglase po otvoritvi.

Stari Trg Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila na poroštvo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občin **Čeplje, Dol, Dolenja Podgora, Radence** in **Stari Trg**.

Uradne ure vsako 1. in 3. soboto od 9.—12. ure dopoldne.

Vinica Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila na poroštvo po 6% , na vknjižbo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občine **Vinice** in vasi **Gor.** in **Dol. Bojanci**.

Uradne ure vsako nedeljo od 9.—10. dop. in četrtek od 1.—2. pop.

Vrh Hranilne vloge obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$. Posojila na poroštvo po $5\frac{1}{2}\%$.

Člani morejo biti le prebivalci občine **Vrh**.

Uradne ure vsako nedeljo od 9.—12. ure dopoldne.